

УДК 336.71:004.738.5
DOI: 10.60022/3(5)-58S

Тищенко Володимир Валентинович

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри фінансів та банківської справи
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, Україна

Tyshchenko Volodymyr

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Associate Professor of the Department of Finance and Banking
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, Ukraine
ORCID: 0000-0002-9639-511X

Тищенко Олена Ігорівна

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри фінансів та банківської справи
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, Україна

Tyshchenko Olena

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Associate Professor of the Department of Finance and Banking
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, Ukraine
ORCID: 0000-0002-1493-5478

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ OPEN BANKING В УКРАЇНІ

Анотація. Повномасштабна війна в Україні суттєвим чином змінила підходи до обслуговування клієнтів, спонукала активне використання дистанційних каналів, які забезпечують безперервність надання послуг та можливість їх отримання незалежно від місця перебування клієнтів. Сучасний етап розвитку дистанційного банківського обслуговування в Україні характеризується впровадженням системи відкритого банкінгу (Open Banking). Вивчення світового досвіду свідчить про стрімке зростання попиту серед клієнтів на подібні системи. В роботі охарактеризовано основних учасників системи Open Banking та визначено схеми їх взаємодії. Дослідження європейського досвіду впровадження технології відкритого банкінгу ще раз підкреслює той факт, що банківська система України поступово стає невід'ємною частиною європейського фінансового сектору. Підтвердженням цього також є прийняття низки важливих нормативних документів (Закону України «Про платіжні послуги» та «Положення про відкритий банкінг в Україні»), що забезпечують імплементацію положень Директиви ЄС PSD2 у національне законодавство. Визначено флагманів вітчизняної банківської системи у сфері відкритого банкінгу, до яких було віднесено ПУМБ, Банк «Південний» та «ОТР Банк». Особливу увагу було приділено розгляду переваг та ризиків впровадження Open Banking в Україні та намічено шляхи її подальшого розвитку, що пов'язані із запровадженням системи миттєвих платежів.

Ключові слова: система дистанційного банківського обслуговування, Open Banking, екосистема, нормативно-правове забезпечення, переваги, ризики.

FEATURES OF IMPLEMENTING THE OPEN BANKING SYSTEM IN UKRAINE

Abstract. The full-scale war in Ukraine has significantly altered approaches to customer service and prompted the widespread use of remote channels. In these circumstances, it is remote banking systems that ensure the continuity of financial services, public access to their own funds, and the ability to make payments, transfers and carry out other banking transactions, regardless of the customer's location.

In examining the origins of remote banking services in Ukraine, it has been established that the current stage of development is characterised by the introduction of Open Banking. An analysis of international experience indicates a rapid rise in customer demand for such systems. This paper provides a description of the main participants in the Open Banking system, whose interaction will ensure the functioning of the digital payment ecosystem and the implementation of mechanisms for exchanging financial data via API interfaces. The main participants include: account servicing payment service providers, third-party payment service

providers and payment service technology operators.

A study of European experience in implementing open banking technology has once again demonstrated that Ukraine's banking system is gradually becoming an integral part of the European financial sector. This is also confirmed by the adoption of a number of important regulatory documents (the Law of Ukraine 'On Payment Services' and the 'Regulations on Open Banking in Ukraine'), which ensure the implementation of the provisions of the EU's 'PSD2' Directive into national legislation. The study identified the leading players in the domestic banking system in the field of open banking: PUMB, Pivdenny Bank and OTP Bank. Particular attention was paid to examining the benefits and risks of implementing Open Banking in Ukraine.

The advantages highlighted included: improved convenience for customers, the potential to expand access to financial services, increased competition between banks, and greater transparency in financial transactions. At the same time, the challenges of the open banking system included: cybersecurity and data breach risks, dependence on digital technologies, the complexity of integration for banks, and issues regarding the protection of customers' personal data. It was also noted that the further development of open banking in Ukraine is directly linked to the introduction of an instant payment system, which will speed up financial transactions, improve the user experience of services and create new digital payment solutions.

Keywords: *online banking system, Open Banking, ecosystem, regulatory framework, benefits, risks.*

Постановка проблеми. Розвиток дистанційного банківського обслуговування (ДБО) в Україні набуває особливої актуальності в умовах сучасних економічних та суспільних викликів. Повномасштабна війна суттєво змінила умови функціонування банківської системи та поведінку споживачів фінансових послуг. Постійні обстріли, руйнування інфраструктури, тимчасова окупація окремих територій, перебої з електропостачанням і зв'язком, а також неможливість фізичного доступу до банківських відділень, особливо у прифронтових регіонах, зумовили необхідність активного використання дистанційних каналів обслуговування. За таких умов саме системи ДБО забезпечують безперервність надання фінансових послуг, доступ населення до власних коштів, можливість здійснення платежів, переказів та інших банківських операцій незалежно від місця перебування клієнта.

Водночас стрімкий розвиток цифрових технологій, активне поширення fintech-рішень, формування цифрової економіки та зростання конкуренції на фінансовому ринку спричиняють необхідність подальшого вдосконалення систем дистанційного банківського обслуговування.

На сучасному етапі суттєво зростають вимоги користувачів до якості дистанційного банківського обслуговування. Клієнти очікують оперативного доступу до фінансових послуг у режимі 24/7, зручності користування мобільними застосунками, високого рівня безпеки транзакцій, персоналізації сервісів та можливості здійснення більшості банківських операцій без відвідування відділення. Саме тому банки дедалі активніше інвестують у розвиток цифрових платформ, мобільного банкінгу, безконтактних платежів та автоматизованих сервісів.

Розвиток систем ДБО також є важливою передумовою формування конкурентного банківського середовища. Використання сучасних цифрових технологій дозволяє банкам підвищувати ефективність діяльності, оптимізувати витрати, розширювати клієнтську базу та створювати нові фінансові продукти. Інноваційність банківського сектору стає одним із ключових чинників забезпечення його стійкості та конкурентоспроможності в умовах цифрової трансформації економіки.

Закономірним результатом розвитку цифрових фінансових технологій є впровадження в Україні системи відкритого банкінгу (Open Banking). Відкритий банкінг сприяє розвитку конкуренції, появі нових фінансових сервісів, підвищенню якості обслуговування та розширенню можливостей для споживачів фінансових послуг. Крім того, Open Banking є важливим елементом інтеграції України до європейського фінансового простору, оскільки його впровадження відповідає сучасним вимогам цифровізації фінансового сектору та практикам країн Європейського Союзу [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку дистанційного банківського обслуговування, цифрового банкінгу та відкритого банкінгу досліджували як українські, так і зарубіжні науковці. Зокрема, Грудзевич У. та Єрмоленко В. [2] у своїх працях аналізували особливості цифрової трансформації банківської системи України, розвиток дистанційного банківського обслуговування в умовах воєнного стану, а також перспективи впровадження відкритого банкінгу та технології Open API.

Латковська Т. та Марущак А. [3], Коваль Є. [4] приділяли увагу правовим аспектам дистанційного банківського обслуговування, питанням захисту інформації та нормативного регулювання електронних банківських послуг.

Серед зарубіжних науковців вагомий внесок у дослідження цифрового банкінгу та Open Banking зробили Stefanelli V., Manta F. та Toma P. [5], які вивчали вплив цифрових інновацій, API-технологій та fintech-компаній на трансформацію банківського сектору, розвиток конкуренції та інтеграцію

фінансових сервісів у цифрову економіку. Втім низка питань, пов'язаних із особливостями практичного використання системи відкритого банкінгу в Україні на сучасному етапі потребує більш детального огляду та аналізу.

Метою статті є дослідження особливостей застосування системи відкритого банкінгу в Україні, його переваг та недоліків на сучасному етапі та напрямів подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи різні літературні джерела щодо визначення сутності дистанційного банківського обслуговування слід зазначити, що серед науковців не сформовано єдиного бачення цього поняття. Втім, узагальнюючи різні точки зору та різні підходи, дистанційне банківське обслуговування доцільно визначати як комплекс банківських послуг, що надаються клієнтам без потреби особистого відвідування банківської установи із застосуванням цифрових технологій, зокрема інтернет-банкінгу, мобільних застосунків, веб-сервісів і call-центрів. Така система базується на поєднанні організаційних, технологічних, комунікаційних і правових рішень, спрямованих на забезпечення зручності, безпеки та ефективності обслуговування клієнтів [2].

Розвиток системи дистанційного обслуговування банків безпосередньо пов'язаний із технологічним прогресом та змінами у поведінці споживачів фінансових послуг.

В цілому весь процес створення, впровадження та подальшого розвитку системи дистанційного обслуговування банків можна поділити на п'ять визначальних етапів (див. рис. 1) [2, с. 35].

1) Штрих-кодовий етап (1990-ті – початок 2000-х рр.) – характеризувався створенням системи «Клієнт-банк», яка включала підсистеми для юридичних осіб («Клієнт-банк») та фізичних осіб («Домашній банкінг»). У цей період також активно впроваджувалися платіжні картки, банкомати, телебанкінг і SMS-банкінг.

2) Етап становлення онлайн-банкінгу (2000–2010 рр.) – відзначався масовим поширенням web-та online-банкінгу, розвитком електронного документообігу, систем home banking і вдосконаленням платіжних систем.

3) Стадія платіжних і мобільних інновацій (2010–2017 рр.) – супроводжувався активним розвитком мобільних банківських застосунків, QR-платежів, технологій NFC, P2P-переказів, а також запуском сервісів iPay, Apple Pay і Google Pay та впровадженням токенизації платіжних операцій.

4) Період розвитку необанків (2017–2025 рр.) – розпочався зі створення у 2017 році першого українського необанку «monobank», який став одним із найбільш динамічних банків країни та значною мірою повторив успішну модель роздрібного бізнесу «Приватбанку». У цей період також активно розвивалися fintech-стратегії Національного банку України, цифрові платформи, зокрема «Дія», а також система дистанційної ідентифікації BankID НБУ.

5) Період відкритого банкінгу - Open Banking (з 2025 р. – до сьогодні) – сучасний етап розвитку, що характеризується впровадженням концепції відкритого банкінгу (Open Banking), інтеграцією штучного інтелекту для надання персоналізованих фінансових рекомендацій клієнтам, а також автоматизацією систем захисту від шахрайства.

Рис. 1. Генезис системи дистанційного банківського обслуговування в Україні
Джерело: сформовано авторами за даними [2]

Відкритий банкінг (Open Banking) – це сучасна модель організації фінансових послуг, що передбачає безпечний та стандартизований обмін даними між банками, небанківськими фінансовими установами та сторонніми постачальниками платіжних сервісів через спеціалізовані програмні інтерфейси (API). Обмін інформацією здійснюється виключно за згодою користувача та спрямований на надання нових цифрових фінансових послуг і сервісів.

Станом на початок 2025 року понад 78 країн світу впровадили різні форми нормативно-правового регулювання відкритого банкінгу, тоді як ще два роки тому їх кількість становила трохи більше 60.

Глобальна кількість користувачів сервісів відкритого банкінгу у 2025 році перевищила 470 мільйонів осіб, а за прогнозами до 2027 року цей показник може зрости до 600 мільйонів.

У Сполучених Штатах Америки майже 52% дорослого населення користуються щонайменше однією послугою, що функціонує на основі відкритого банкінгу. У Великій Британії кількість активних користувачів відкритого банкінгу в першому кварталі 2025 року досягла 11,6 мільйона осіб, що на 26% більше порівняно з аналогічним періодом попереднього року. Водночас у країнах Європи понад 94% ліцензованих банків відповідають вимогам директиви PSD2 та є учасниками екосистем відкритого банкінгу.

Найвищі темпи розвитку відкритого банкінгу спостерігаються в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, зокрема в Індії та Сінгапурі, де кількість API-запитів зросла більш ніж на 80% у річному вимірі. Крім того, понад 95% fintech-стартапів, створених у 2024 році, були розроблені щонайменше з однією інтеграцією API відкритого банкінгу. Таким чином, світовий досвід свідчить про стрімке поширення відкритого банкінгу, який стає важливим елементом цифрової трансформації фінансового сектору [6].

У системі відкритого банкінгу (Open Banking) ключову роль відіграють декілька основних суб'єктів, взаємодія між якими забезпечує функціонування цифрової платіжної екосистеми та реалізацію механізмів обміну фінансовими даними через API-інтерфейси.

Центральним учасником системи є користувач – фізична або юридична особа, яка має відкриті рахунки у надавача платіжних послуг з обслуговування рахунку та використовує сервіси відкритого банкінгу з метою отримання нефінансових платіжних послуг. Саме користувач виступає власником фінансових даних і надає згоду на їх передачу третім сторонам у межах функціонування Open Banking.

Важливим елементом системи є надавач платіжних послуг з обслуговування рахунку (ASPSP – Account Servicing Payment Service Provider), функції якого можуть виконувати як банки, так і інші фінансові установи, в яких відкриті рахунки користувачів. Він забезпечує зберігання фінансової інформації клієнтів, доступ до рахунків та технічну взаємодію через API-інтерфейси зі сторонніми учасниками ринку відповідно до встановлених регуляторних вимог.

Окрему групу учасників становлять сторонні надавачі платіжних послуг, які функціонують у межах концепції відкритого банкінгу та забезпечують надання інноваційних цифрових сервісів користувачам. До них належать:

- AISP (Account Information Service Provider) – надавачі послуг з надання інформації з рахунків, які отримують доступ до фінансових даних користувача з метою їх аналізу, консолідації та формування сервісів фінансового управління.

- PISP (Payment Initiation Service Provider) – надавачі послуг з ініціювання платіжних операцій, які забезпечують можливість здійснення платежів безпосередньо через сторонні цифрові сервіси без необхідності використання окремих банківських застосунків.

Крім того, важливу роль у функціонуванні екосистеми Open Banking відіграють технологічні оператори платіжних послуг – юридичні особи, які забезпечують виконання операційних, інформаційних та технологічних функцій у межах відкритого банкінгу. Їх діяльність спрямована на підтримку технічної інфраструктури, забезпечення стабільності API-взаємодії, захисту даних, кібербезпеки та безперервності функціонування цифрових платіжних сервісів (див. рис. 2) [7].

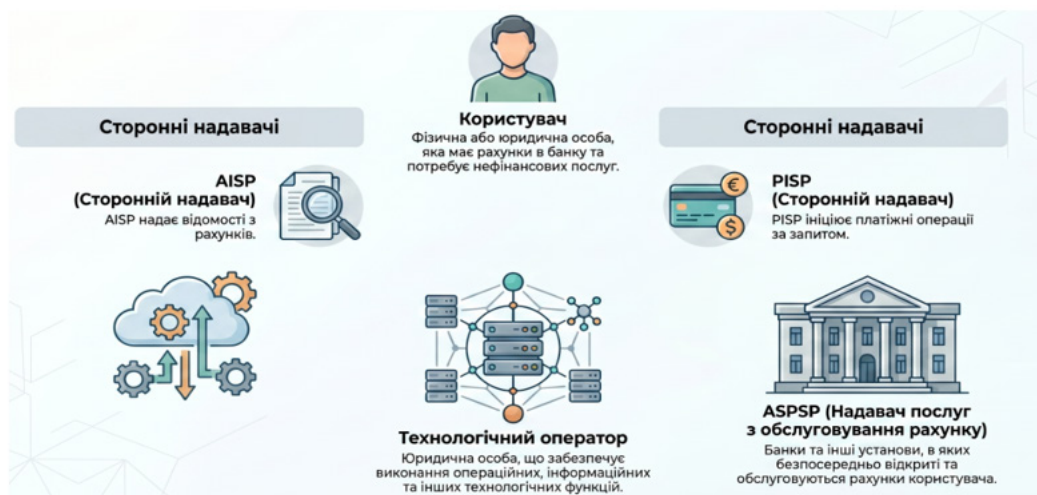

Рис. 2. Головні суб'єкти системи відкритого банкінгу в Україні
Джерело: сформовано авторами за даними [7]

Таким чином, система відкритого банкінгу ґрунтується на комплексній взаємодії користувачів, банківських установ, fintech-компаній та технологічних операторів, що забезпечує формування сучасної цифрової фінансової екосистеми, орієнтованої на підвищення доступності, інноваційності та ефективності платіжних послуг.

Відкритий банкінг – екосистема, що впроваджується, щоб надати користувачам платіжних послуг більш різноманітні та привабливі пропозиції.

Open Banking забезпечує користувачам можливість інтегрованого доступу до фінансової інформації через єдині цифрові платформи та застосунки. Зокрема, концепція відкритого банкінгу дозволяє об'єднувати дані про рахунки, відкриті в різних банківських установах, здійснювати моніторинг залишків коштів та аналіз історії фінансових операцій у режимі реального часу.

Крім того, користувачі отримують можливість ініціювати платіжні операції через сторонніх постачальників платіжних послуг без необхідності безпосереднього використання банківських сервісів. Це сприяє підвищенню ефективності управління особистими фінансами, оптимізації фінансового планування та формуванню персоналізованих фінансових продуктів і сервісів відповідно до індивідуальних потреб клієнтів.

Однією з ключових характеристик відкритого банкінгу є забезпечення принципу повного контролю користувача над власними фінансовими даними. У межах функціонування системи Open Banking саме клієнт визначає обсяг інформації, що може бути передана третім сторонам, обирає суб'єктів, яким надається доступ до фінансових даних, а також встановлює строк дії такого доступу. Такий підхід забезпечує дотримання принципів конфіденційності, прозорості та безпеки обробки персональної фінансової інформації, що є необхідною умовою функціонування сучасної цифрової фінансової екосистеми (див. рис. 3).

Важливим завданням в процесі її розробки та впровадження є забезпечення довіри користувачів до нової екосистеми, що досягатиметься шляхом упровадження правил та механізмів, які узгоджені з НБУ та стейкхолдерами. Правила, що встановлюватимуться в новій екосистемі та принципи взаємодії і обміну даними в межах відкритого банкінгу, повинні бути зрозумілими та прийнятними для банків, надавачів фінансових та нефінансових платіжних послуг та технологічних операторів [8].

Рис. 3. Головні переваги для користувачів системи відкритого банкінгу
Джерело: сформовано авторами за даними [7]

Концепція Open Banking сформувалася в країнах Європейського Союзу після ухвалення «Директиви про платіжні послуги PSD2» у другій редакції, яка зобов'язала банки відкривати API (інтерфейси прикладного програмування) для безпечного обміну фінансовими даними зі сторонніми постачальниками послуг за згодою клієнта.

Найбільш успішним прикладом розвитку відкритого банкінгу є Велика Британія, де система Open Banking активно функціонує з 2018 року. Для координації процесу була створена спеціальна організація Open Banking Limited, яка забезпечує стандартизацію API та взаємодію між банками і fintech-компаніями. Це дозволило користувачам об'єднувати рахунки різних банків в одному мобільному застосунку, здійснювати миттєві платежі та користуватися сервісами фінансового планування. Саме Велика Британія сьогодні вважається світовим лідером у сфері впровадження відкритого банкінгу.

Значного розвитку Open Banking набув і в інших європейських країнах. У Німеччині відкритий банкінг активно використовується у сфері цифрових платежів та онлайн-кредитування. Банки співпрацюють із fintech-компаніями для створення сервісів автоматичного аналізу фінансового стану клієнтів та швидкого оформлення кредитів. У Франції API-рішення активно впроваджуються у сфері мобільного банкінгу та електронної комерції, що сприяє покращенню цифрової взаємодії між банками, бізнесом і державними сервісами. У Швеції відкритий банкінг став важливим елементом розвитку безготівкової економіки, оскільки більшість фінансових операцій у країні вже здійснюється в цифровому форматі. У Нідерландах активно розвиваються сервіси управління особистими фінансами, автоматичного аналізу витрат та цифрової ідентифікації клієнтів. Такі країни, як Австралія, Мексика, Канада, Індія, Гонконг, Японія, Сінгапур, Нова Зеландія і США, також значно просуваються у законодавчому регулюванні та підготовці ринків до впровадження відкритого банкінгу.

Важливу роль у розвитку відкритого банкінгу відіграють fintech-компанії, які створюють інноваційні цифрові сервіси на основі API-взаємодії. Серед найвідоміших європейських прикладів можна виділити Revolut, N26 та Klarna, які пропонують мультибанківські сервіси, миттєві платежі, онлайн-кредитування, автоматизоване управління фінансами та персоналізовані фінансові продукти.

Європейське банківське управління (ЕВА) відіграє ключову роль у розробці технічних стандартів і рекомендацій, але ринкам надається свобода у створенні власних стандартів відкритих API. Найбільш популярними є напрацювання Берлінської групи (Berlin Group), які отримали широке визнання. Україна також активно рухається в напрямку інтеграції у єдиний європейський платіжний простір та впровадження відкритого банкінгу. Відповідно до Концепції Національного банку України [8] цифровізація фінансового сектору та розвиток інноваційних платіжних послуг визначені серед пріоритетних напрямів розвитку банківської системи. Важливим кроком стало ухвалення Закону України «Про платіжні послуги» [9], який заклав правові основи для впровадження Open Banking в Україні та адаптації національного законодавства до стандартів ЄС. Діюче українське законодавство вже узгоджено з Європейськими Директивами щодо платіжних послуг і це забезпечує базу для проведення подальшого порівняльно-правового аналізу [3, 8]. Також для нормативного забезпечення відкритого банкінгу в Україні важливу роль відіграють «Положення про відкритий банкінг в Україні» № 80 від 25.07.2025 р. [10] та інші нормативні документи (див. табл. 1), які забезпечують імплементацію положень Директиви ЄС PSD2 у національне законодавство.

Таблиця 1

Нормативно-правове забезпечення системи відкритого банкінгу в Україні

Назва нормативного документа, номер та дата прийняття	Призначення документа
«Положення про відкритий банкінг в Україні» №80 від 25.07.2025 р.	Визначає організаційні та правові засади функціонування системи відкритого банкінгу в Україні, порядок взаємодії учасників ринку через API, принципи обміну даними між банками та сторонніми надавачами платіжних послуг, а також основні вимоги до безпеки, захисту інформації та отримання згоди користувача
«Положення про порядок здійснення авторизації діяльності надавачів нефінансових платіжних послуг» № 81 від 25.07. 2025 р.	Встановлює порядок отримання авторизації для здійснення діяльності у сфері нефінансових платіжних послуг, визначає вимоги до компаній, що планують надавати послуги AISP та PISP, а також регламентує процедури контролю та нагляду з боку НБУ
Положення про використання електронних довірчих послуг під час отримання надавачами платіжних послуг доступу до рахунків користувачів платіжних послуг № 82 від 25.07. 2025 р.	Регламентує використання електронних довірчих послуг, електронних підписів, електронних печаток та сертифікатів автентифікації для забезпечення безпечного доступу до рахунків користувачів у системі відкритого банкінгу
Положення про порядок страхування відповідальності надавачів нефінансових платіжних послуг перед користувачами та надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків № 71 від 02.07.2025 р.	Визначає механізм страхування професійної відповідальності AISP та PISP перед користувачами і банками, встановлює вимоги до страхового покриття, мінімізації фінансових ризиків та захисту інтересів учасників платіжного ринку

Продовження таблиці 1

Положення про вимоги до системи управління ризиками надавача нефінансових платіжних послуг та внесення зміни до Положення про вимоги до системи управління надавача фінансових платіжних послуг № 73 від 02.07.2025 р	Визначає вимоги до побудови системи управління ризиками у діяльності надавачів нефінансових платіжних послуг, включаючи управління операційними, кібернетичними, фінансовими та репутаційними ризиками, а також забезпечення безперервності діяльності
Положення про автентифікацію та застосування посиленої автентифікації на платіжному ринку № 58 03.05.2023	Встановлює єдині вимоги до процедур автентифікації користувачів та застосування Strong Customer Authentication (SCA) під час доступу до рахунків і здійснення платіжних операцій з метою захисту користувачів та запобігання шахрайству
Положення про захист інформації та кіберзахист учасниками платіжного ринку № 43 від 19.05.2021	Визначає організаційні та технічні вимоги до систем захисту інформації й кіберзахисту учасників платіжного ринку, регламентує порядок управління кіберризиками, захисту API, реагування на кіберінциденти та забезпечення безпеки платіжної інфраструктури

Джерело: складено авторами за даними [7, 9, 10]

Отже, багатогранний міжнародний досвід, зокрема європейський, британський та інших країн, показує різні моделі впровадження і регуляторної підтримки, які можуть бути корисними для України у її прагненні інтегруватися в глобальний фінансовий простір.

Головною вимогою функціонування системи відкритого банкінгу є відкриття власних API банківськими та небанківськими фінансовими установами. При цьому доступ до системи отримуватимуть лише ті компанії, які пройдуть відповідну авторизацію в Національному банку України.

Незважаючи на наявність відповідної нормативної бази, значного європейського та світового досвіду, в Україні система відкритого банкінгу ще знаходиться на початковій стадії впровадження у вітчизняну банківську систему. Втім низка українських банків уже заявили про підключення до Open Banking, розробку Open API або отримання відповідних дозволів НБУ.

До найбільш активних учасників на даному етапі належать:

1. «ПУМБ» — який став першим банком в Україні, що отримав авторизацію НБУ на надання нефінансових платіжних послуг у межах Open Banking (AISP/PISP) [11].

2. Банк «Південний» — офіційно повідомив про запуск Open API та реалізацію інтерфейсів з метою доступу до інформації про рахунки; перегляду балансу й історії операцій; ініціювання платежів через сторонні сервіси. При цьому банк використовує стандарти Berlin Group NextGenPSD2 [12].

3. АТ«ОТП Банк», який вже відкрив доступ до спеціалізованих Open API для сторонніх надавачів платіжних послуг відповідно до вимог Закону України «Про платіжні послуги» [13].

Варто зазначити, що наразі український Open Banking ще не працює у повному масштабі, як у Великій Британії чи країнах ЄС, оскільки потребує вирішення певних технічних проблем та питань безпеки.

Слід зауважити, що в Україні впровадження Open Banking здійснюється поетапно. На першому етапі система буде доступною тільки для фізичних осіб. Надалі до системи зможуть підключитися фізичні особи-підприємці та юридичні особи.

Запровадження відкритого банкінгу сприятиме формуванню нових можливостей для суб'єктів господарювання, зокрема у сфері автоматизації бухгалтерського обліку, удосконалення процесів фінансового планування та управління грошовими потоками. Крім того, відкритий банкінг забезпечить інтеграцію банківських сервісів із цифровими бізнес-платформами, що підвищить ефективність управління фінансовими ресурсами підприємств, оптимізує внутрішні бізнес-процеси та сприятиме розвитку сучасних цифрових фінансових сервісів.

Як і будь-яке нововведення, система відкритого банкінгу (Open Banking) має як значні переваги, так і певні недоліки та ризики для банків, клієнтів і фінансової системи загалом.

До основних переваг відкритого банкінгу належать підвищена зручність для користувачів, оскільки управління рахунками різних банків можливе через єдиний застосунок, що спрощує фінансовий контроль і платежі.

Також він розширює доступ до фінансових послуг, забезпечуючи появу нових цифрових рішень, таких як аналіз витрат, фінансове планування, швидке кредитування та персоналізовані рекомендації.

Важливим ефектом є посилення конкуренції між банками, що стимулює підвищення якості сервісу, впровадження інновацій і зниження вартості послуг.

Крім того, відкритий банкінг сприяє розвитку fintech-сектору, надаючи компаніям доступ до банківських API для створення нових цифрових продуктів і сервісів.

Серед інших переваг — прискорення та автоматизація фінансових операцій, а також підвищення

прозорості, що дозволяє користувачам ефективніше контролювати свої доходи й витрати.

Водночас відкритий банкінг пов'язаний із низкою ризиків і недоліків. Насамперед це загрози кібербезпеки та можливі витоки даних через обмін інформацією між банками і сторонніми сервісами. Також існує залежність від цифрових технологій, адже для використання сервісів потрібні сучасні пристрої, інтернет і цифрові навички, що обмежує доступ для окремих груп користувачів.

Для банків впровадження Open Banking є складним і витратним процесом, оскільки потребує модернізації IT-систем, інтеграції API та дотримання нових стандартів безпеки. Додатковим викликом є посилення конкуренції з боку fintech-компаній, що може призводити до втрати частини клієнтів традиційними банками.

Окремо слід відзначити ризики, пов'язані із захистом персональних даних, оскільки користувачі не завжди довіряють передачі фінансової інформації навіть за умови згоди. Також можливі технічні проблеми внаслідок складної інтеграції різних платформ, що може спричинити затримки або нестабільну роботу сервісів.

Узагальнення основних переваг та недоліків впровадження Open Banking подано у табл. 2.

Таблиця 2

Головні переваги та ризики впровадження Open Banking в Україні

Переваги відкритого банкінгу	Ризики відкритого банкінгу
Підвищення зручності для клієнтів – можливість керувати рахунками різних банків через один застосунок або платформу	Ризики кібербезпеки – зростає ймовірність кібератак, шахрайства та несанкціонованого доступу до фінансових даних
Розширення доступу до фінансових послуг – поява нових цифрових сервісів, персоналізованих рекомендацій та автоматизованого фінансового аналізу	Залежність від цифрових технологій – необхідність доступу до інтернету, сучасних пристроїв і цифрових навичок
Посилення конкуренції між банками – стимулювання покращення якості послуг і впровадження інновацій	Високі витрати на впровадження – банкам необхідно модернізувати IT-системи та забезпечити інтеграцію API
Розвиток fintech-сектору – fintech-компанії можуть створювати нові сервіси на базі банківських даних	Посилення конкуренції для традиційних банків – банки можуть втрачати частину клієнтів та доходів
Швидкість та автоматизація операцій – спрощення платежів і зменшення кількості ручних дій користувача	Проблеми захисту персональних даних – клієнти можуть не довіряти передачу своїх фінансових даних стороннім сервісам
Підвищення прозорості фінансових операцій – користувачі отримують кращий контроль над власними доходами та витратами	Можливі технічні проблеми – інтеграція багатьох платформ може спричинити помилки або затримки у роботі сервісів

Джерело: складено авторами за даними [8, 14, 15]

Висновки. Таким чином, відкритий банкінг створює значні можливості для розвитку цифрових фінансових послуг, підвищення конкуренції та зручності для клієнтів, однак одночасно потребує високого рівня кібербезпеки, сучасної IT-інфраструктури та належного захисту персональних даних користувачів.

Подальший розвиток відкритого банкінгу в Україні безпосередньо пов'язаний із впровадженням системи миттєвих платежів, що забезпечить пришвидшення фінансових операцій, підвищення зручності користування сервісами та створення нових цифрових платіжних рішень.

Отже, відкритий банкінг виступає одним із ключових напрямів модернізації фінансового сектору України, сприяючи розвитку цифрової економіки, інтеграції до європейського фінансового простору та формуванню більш конкурентного та інноваційного ринку фінансових послуг.

Література

1. Положення про відкритий банкінг в Україні. *Офіційне інтернет-представництво Національного банку України*. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/zatverdjeno-polojennya-pro-vidkritiy-banking-v-ukrayini?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 08.04.2026)
2. Грудзевич У.Я., Єрмоленко В.А. Аналіз та перспективи розвитку дистанційного обслуговування клієнтів банків в умовах воєнного стану. *Фінансовий простір*. 2025. № 2 (56). С. 33-42.
3. Латковська Т.А., Марущак А.В. Правові та теоретичні проблеми визначення інтернет-банкінгу в Україні. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2021. № 1 (36). С. 27-34.
4. Коваль Є.О. Запровадження відкритого банкінгу в Україні: порівняльно-правовий аналіз із законодавством ЄС. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право*. 2025. Вип. 90. Ч.5. С. 166-171.
5. Stefanelli V., Manta F., Toma P. Digital financial services and open banking innovation: are banks

becoming invisible? *Global Business Review*, 2023. P.1-18. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2210.01109> (дата звернення: 08.04.2026)

6. Burnett S., Kinder K. Open Banking Adoption Statistics 2026: Adoption, Innovation & Growth. *CoinLaw*. URL: https://coinlaw.io/open-banking-adoption-statistics/?utm_source=openai (дата звернення: 08.04.2026)

7. Відкритий банкінг. *Офіційне інтернет-представництво Національного банку України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/open-banking> (дата звернення: 08.04.2026)

8. Концепція відкритого банкінгу. *Офіційне інтернет-представництво Національного банку України*. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Open_banking_conception_NBU_2023.pdf (дата звернення 08.04.2026)

9. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 р. №1591-IX. *Офіційний портал Верховної ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (дата звернення 09.04.2026)

10. Про затвердження Положення про відкритий банкінг в Україні: Постанова НБУ від 25.07.2025 р. №80. *Офіційний портал Верховної ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0080500-25#Text> (дата звернення 09.04.2026)

11. Open Banking в Україні – ПУМБ першим отримав авторизацію НБУ на надання нефінансових платіжних послуг. *BANKER.UA: банківський портал України*. URL: https://banker.ua/uk/pumb-open-banking-avtorizaciya-nbu/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 09.04.2026)

12. Що таке Open Banking? *Офіційний сайт АТ «Банк Південний»*. URL: https://bank.com.ua/open-banking?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 06.04.2026)

13. Відкритий банкінг. *Офіційний сайт АТ «ОТП Банк»*. URL: https://www.otpbank.com.ua/about/open-banking/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 06.04.2026)

14. Маслова У. Open Banking: що це таке, кому потрібно, хто несе ризики і що це дасть бізнесу та простим українцям. *Онлайн-медіа «delo.ua»*. URL: <https://delo.ua/news/kolisnyogo-deputata-pidozruuyutu-saxraistvi-z-kreditami-derzbanku-na-185-mln-grn-465838/> (дата звернення 06.04.2026)

15. Феценко Ю. Менше комісій, більше інструментів і не тільки: плюси відкритого банкінгу для українців. *МС: Money & Career: інтернет-видання*. URL: <https://mc.today/uk/menshe-komisij-bilshe-instrumentiv-i-ne-tilki-plyusi-vidkritogo-bankingu-dlya-ukrayintiv/> (дата звернення 06.04.2026)

References

1. Polozhennia pro vidkryti bankinh v Ukraini. *Ofitsiine internet-predstavnytstvo Natsionalnoho banku Ukrainy*. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/zatverdjeno-polojennya-pro-vidkrytiy-banking-v-ukrayini?utm_source=chatgpt.com (accessed April 08, 2026)

2. Hrudzevych U., Yermolenko V. (2025) Analiz ta perspektyvy rozvytku dystantsiinoho obsluhovuvannia kliientiv bankiv v umovakh voiennoho stanu. *Finansovyi prostir*. vol. 2(56). P. 33-42.

3. Latkovska T., Marushchak A. (2021) Pravovi ta teoretychni problemy vyznachennia internet-bankinhu v Ukraini. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii i praktyky*. vol. 1(36). P. 27-34.

4. Koval Ye. (2025) Zaprovadzhennia vidkrytoho bankinhu v Ukraini: porivnialno-pravovy analiz iz zakonodavstvom YeS. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii Pravo*. Issue 90. Part 5. P. 166-171.

5. Stefanelli V., Manta F., Toma P. (2023) Digital financial services and open banking innovation: are banks becoming invisible? *Global Business Review*. P.1-18. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2210.01109> (accessed April 08, 2026)

6. Burnett S., Kinder K. (2026) Open Banking Adoption Statistics 2026: Adoption, Innovation & Growth. *CoinLaw*. URL: https://coinlaw.io/open-banking-adoption-statistics/?utm_source=openai (accessed April 08, 2026)

7. Vidkryti bankinh. *Ofitsiine internet-predstavnytstvo Natsionalnoho banku Ukrainy*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/open-banking> (accessed April 08, 2026)

8. Kontsepsiia vidkrytoho bankinhu. *Ofitsiine internet-predstavnytstvo Natsionalnoho banku Ukrainy*. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Open_banking_conception_NBU_2023.pdf (accessed April 08, 2026)

9. Pro platizhni posluhy: Zakon Ukrainy vid 30.06.2021 r. №1591-IX. *Ofitsiinyi portal Verkhovnoi rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (accessed April 09, 2026)

10. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro vidkryti bankinh v Ukraini: Postanova NBU vid 25.07.2025 r. №80. *Ofitsiinyi portal Verkhovnoi rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0080500-25#Text> (accessed April 09, 2026)

11. Open Banking v Ukraini – PUMB pershym otrymav avtoryzatsiiu NBU na nadannia nefinansovykh platizhnykh posluh. *BANKER.UA: bankivskyi portal Ukrainy*. URL: <https://banker.ua/uk/pumb-open-banking->

avtorizaciya-nbu/?utm_source=chatgpt.com (accessed April 09, 2026)

12. Shcho take Open Banking? *Ofitsiyni sait AT «Bank Pivdennyi»*. URL: https://bank.com.ua/open-banking?utm_source=chatgpt.com (accessed April 06, 2026)

13. Vidkrytyi bankinh. *Ofitsiyni sait AT «OTP Bank»*. URL: https://www.otpbank.com.ua/about/open-banking/?utm_source=chatgpt.com (accessed April 06, 2026)

14. Maslova U. Open Banking: shcho tse take, komu potribno, khto nese ryzyky i shcho tse dast biznesu ta prostym ukrainsiam. *Onlain-media «delo.ua»*. URL: <https://delo.ua/news/kolisnyogo-deputata-pidozryuyut-u-saxraistvi-z-kreditami-derzbanku-na-185-mln-grn-465838/> (accessed April 06, 2026)

15. Feshchenko Yu. Menshe komisii, bilshe instrumentiv i ne tilky: pliusy vidkrytoho bankinhu dlia ukrainsiv. *MC: Money & Career: internet-vydannia*. URL: <https://mc.today/uk/menshe-komisij-bilshe-instrumentiv-i-ne-tilki-plyusi-vidkritogo-bankingu-dlya-ukrayintsiv/> (accessed April 06, 2026)

Отримано: 10.04.2026

Прийнято до публікації: 10.05.2026

Опубліковано: 15.05.2026